

SACRA CONGREGATIO RITUUM

i

INSTRUCTIO ALTERA

Ad executionem Constitutionis de sacra Liturgia recte ordinandam.

Tres abhinc annos, per Instructionem *Inter Oecumenici*, ab hac sacra Rituum Congregatione die 26 septembris 1964 datam, variae accommodationes, in sacros ritus inducendae, statutae fuerunt, quae veluti primitiae generalis liturgicae instaurationis, a Constitutione conciliari de sacra Liturgia praevisae, die 7 martii 1965 vigere coeperunt.

Quam copiosi fructus inde colligi coepti sint, satis e pluribus Episcoporum relationibus elucet, quibus constat auctam ubique gentium magisque consciam et actuosam evasisse christifidelium sacrae Liturgiae participationem, praesertim vero sacrosancto Missae Sacrificio.

Ad hanc vero participationem augendam atque ad ipsorum rituum, Missae praesertim, plenioram perspicuitatem et intelligentiam comparandas, iidem Episcopi nonnullas alias proposuerunt accommodationes, quae quidem ad « Consilium ad exsequendam Constitutionem de sacra Liturgia)) prius delatae, ab eodem Consilio et ab hac sacra Rituum Congregatione probe examinatae et perpensae fuerunt.

Quamvis igitur non omnia quae proponebantur nunc saltem admitti possint, nonnulla tamen, quae pastoralis ratione commendantur et futurae ac definitivae instaurationi liturgicae obstare non videntur, statim in praxim deduci posse visa sunt, utpote quae ad ipsam liturgicam instaurationem progressive inducendam utilia censeantur, quaeque ex alia parte per rubricales dispositiones, firmis manentibus actualibus liturgicis libris, applicari possint.

Hac vero oblata occasione necessarium videtur in mentem omnium revocare capitale illud ecclesiasticae disciplinae principium etiam a Constitutione de sacra Liturgia sollemniter confirmatum, scilicet : « Sacrae Liturgiae moderatio ab Ecclesiae auctoritate unice pendet ... Quapropter nemo omnino alius, etiamsi sit sacerdos, quidquam proprio Marte in Liturgia addat, demat, aut mutet)) (*Const. de sacra Liturgia*, n. 22, §§1et3).

Ordinarii igitur, sive locorum sive religiosorum, memores sint gravis

sui muneris coram Domino sedulo advigilandi ut huiusmodi lex, tanti momenti in Ecclesiae institutis et vita, adamussim servetur. Sed et sacrorum administri omnes cunctique fideles velint huic necessariae normae libenti animo sese conformare.

Hoc enim exigit sive singulorum aedificatio atque bonum spirituale; sive harmonica in Domino conspiratio et mutuuum exemplum in bonum inter fideles eiusdem congregationis localis; sive denique grave officium, quod singulis communitatibus incumbit, cooperandi ad bonum Ecclesiae per totum orbem diffusae, praesertim hodiernis in adiunctis quibus id quod boni aut mali in communitatibus localibus evenit cito in universam familiae Dei compaginem redundat.

Omnes ergo monitionem Apostoli considerent ((Non enim est dissensionis Deus, sed pacis » (*1 Cor.* 14, 33).

Ut autem liturgica instauratio pressius ad rem deducatur et progressive procedat, sequentes accommodationes et variationes statuuntur.

I. De Missae formulis eligendis

1. Extra tempus quadragesimale, diebus III classis, dici potest sive Missa de Officio diei, sive Missa de commemoratione in Laudibus facta. In hac Missa adhiberi potest color Officii diei, ad normam n. 323 Codicis rubricarum.

2. Ordo lectionum per ferias, si a Conferentia Episcopali propriae Dicionis admittitur in Missis cum populo, adhiberi potest etiam in Missis quae sine populo celebrantur; quo in casu lingua vernacula pro lectionibus permittitur.

Huiusmodi autem Ordo lectionum per ferias assumitur quibusdam diebus II classis, qui in ipso lectionario indicantur, et in omnibus Missis III et IV classis' sive de tempore, sive de Sanctis, sive votivis quae lectiones stricte proprias non habent, idest lectiones in quibus mentio fiat mysterii vel personae quae celebrantur.

3. In feriis per annum, quando resumitur Missa dominicae praecedentis, loco orationum dominicae, sumi possunt: aut una ex orationibus ad diversa, quae in Missali recensentur, aut orationes unius e Missis votivis ad diversa in Missali exstantibus.

II. De orationibus in Missa

4. In Missa unica dicatur oratio. Attamen, sub unica conclusione cum oratione Missae, additur iuxta rubricas :

- a) — oratio ritualis (CR n. 447) ;
 - oratio Missae votivae impeditae in professione religiosorum vel religiosarum sodalium (*Rubr. spec. Missalis*);
 - oratio Missae votivae impeditae ((Pro sponsis » (CR n. 380) ;
- ö) — oratio in Missa votiva pro gratiarum actione (CR n. 382 et *Rubr. spec. Missalis*) ;
 - oratio in anniversariis Summi Pontificis et Episcopi (CR nn. 449-450) ;
 - oratio in anniversario propriae ordinationis sacerdotalis (CR nn. 451-452).

5. Si plures in eadem Missa addendae essent orationes sub unica conclusione, una tantum additur, celebrationi magis propria.

6. Loco orationis imperatae, Episcopus potest unam alteramve intentionem pro peculiaribus necessitatibus orationi fidelium inserere.

Item, decreto Conferentiae Episcopalis, eidem orationi fidelium inseri possunt preces, quae pro reipublicae moderatoribus diversis in locis diversimode fieri imperantur, necnon peculiare intentiones pro necessitatibus ad universam nationem vel regionem spectantibus.

III. De quibusdam variationibus in ordine Missae

7. Celebrans genuflectit tantum :

- a) cum accedit ad altare et ab eo recedit, si adest tabernaculum cum Sanctissimo Sacramento;
- o) post elevationem hostiae et post elevationem calicis ;
- c) in fine Canonis, post doxologiam;
- d) ante Communionem, priusquam dicat *Panem caelestem accipiam*;
- e) expleta Communione fidelium, postquam hostias, quae forte super fuerint, in tabernaculo recondiderit.

Reliquae genuflexiones omittuntur.

8. Celebrans osculato altare solummodo initio Missae, cum dicit orationem *Oramus te, Domine*; aut cum ad altare accedit, si preces ad gradus altaris omittuntur; et in fine Missae, antequam populo benedicat et illum dimittat.

Cetera oscula altaris omittuntur.

9. Ad offertorium, post oblationem panis et vini, celebrans deponit patenam cum hostia et calicem super corporale, omissis signis crucis cum patena et cum calice.

Patena, hostia desuper posita, super corporale relinquitur sive ante sive post consecrationem.

10. In Missis cum populo, etiam non concelebratis, licet sacerdoti celebranti Canonem, pro opportunitate, intellegibili voce proferre. In Missis autem in cantu licet ei illas partes Canonis cantare, quae, iuxta ritum servandum in concelebratione Missae, cantari possunt.

11. In Canone, celebrans :

a) *Te igitur* incipit erectus et manibus extensis;

b) unicum signum crucis facit super oblata, ad verba *benedicas* **EB** *haec dona, haec munera, haec sancta sacrificia illibata*, in oratione *Te igitur*. Cetera signa crucis super oblata omittuntur.

12. Post consecrationem, celebranti licet pollices et indices non coniungere; si vero aliquod fragmentum hostiae digitis adhaeserit, digitos super patenam abstergat.

13. Ritus communionis sacerdotis et fidelium hoc modo ordinetur : postquam dixit *Panem caelestem accipiam*, celebrans accipit hostiam et, stans ad populum conversus, eam elevat, dicens : *Ecce Agnus Dei*, ac ter subdit, una cum fidelibus, *Domine, non sum dignus*. Communicat postea se ipse, omissis signis crucis, cum hostia et calice; ac statim communionem de more distribuit fidelibus.

14. Fideles qui feria V in Cena Domini, in Missa Chrismatis, sese communicaverint, iterum ad sacram communionem accedere possunt in Missa vespertina eiusdem diei.

15. In Missa cum populo, ante postcommunionem, pro opportunitate, vel sacrum silentium per aliquod temporis spatium servari potest vel cani aut dici possunt psalmus aut canticum laudis, e.g. ps. 33 *Bene-*

dicam Domino; ps. 150 Laudate Dominum in sanctuario eius; cantica Benedicite, Benedictus es.

16. In fine Missae populo benedicitur immediate ante dimissionem. *Placeat* laudabiliter a sacerdote ab altari recedente secreto dicitur.

Etiam in Missis defunctorum datur benedictio et fit dimissio formula consueta, *Ite, missa est*, nisi immediate sequatur absolutio; quo in casu, omitta benedictione et dicto *Benedicamus Domino*, proceditur ad absolutionem.

IV. De quibusdam circumstantiis particularibus

17. In Missis ((Pro sponsis » orationes *Propitiare et Deus, qui potestate* non dicuntur inter orationem dominicam et eius embolismum, sed post fractionem et immixtionem, immediate ante *Agnus Dei*.

Si autem Missa celebratur ad altare versus populum, celebrans, post immixtionem, pro opportunitate, facta genuflexione, accedit ad sponso et dicit praedictas orationes. Quibus expletis, redit ad altare, genuflectit, et Missam de more prosequitur.

18. Missa celebrata a sacerdote caecutiente vel infirmo, qui ex indulto Missam votivam dicit, ita ordinari potest :

a) sacerdos orationes et praefationem dicat e Missa votiva ;

b) alius sacerdos vel diaconus vel lector, vel ministrans proferat lectiones e Missa diei vel e lectionario per ferias disposito. Si lector vel ministrans tantum habetur, huic facultas fit legendi etiam Evangelium, omissis tamen *Munda cor meum, lube domne, benedicere et Dominus sit in corde meo*. Celebrans autem lectioni evangelicae praemittit *Dominus vobiscum*, et in fine librum osculatur;

c) Schola vel populus aut etiam ipse lector proferre possunt antiphonas ad introitum, ad offertorium et ad communionem necnon cantus inter lectiones occurrentes.

V. De quibusdam variationibus in Officio divino

19. Diebus I et II classis, qui Matutinum habent cum tribus Nocturnis, donec instauratio Officii divini perficiatur, unicus tantum Nocturnus cum tribus psalmis et tribus lectionibus dici potest. Hymnus *Te Deum* dicitur, iuxta rubricas, post tertiam lectionem. In Triduo sacro serventur rubricae propriae Breviarii romani.

20. In recitatione a solo, omittuntur absolutio et benedictiones ante lectiones, et conclusio *Tu autem* in fine earum.

21. In persolvendis Laudibus et Vesperis cum populo, loco capituli lectio longior e sacra Scriptura fieri potest, textum sumendo, v. gr. e Matutino aut e Missa diei, aut e lectionario feriali, addita, pro opportunitate, brevi homilia. Ante orationem vero, nisi Missa immediate sequatur, fieri potest etiam oratio fidelium.

Quoties haec elementa inseruntur, tres tantum psalmi dici possunt, hac ratione : ad Laudes sumitur unus e tribus prioribus, canticum et ultimus psalmorum; ad Vesperas vero, tres e quinque psalmis seligi possunt.

22. Quando Completorium eum populi participatione persolvitur, semper psalmi de dominica adhiberi possunt.

VI. *De quibusdam variationibus in Officiis defunctorum*

23. In Officiis et Missis defunctorum color violaceus adhiberi potest. Attamen Conferentiarum Episcopaliū erit etiam alium colorem liturgicum statuere, qui aptus sit ingenio populorum, quique et dolorem humanum non offendat et spem christianam ostendat mysterio paschali illuminatam.

24. In absolutione super feretrum vel super tumulum, responsum *Libera me, Domine*, substitui potest per alia responsoria sumpta e Matutino defunctorum, nempe *Credo quod Redemptor meus vivit; Qui Lazarum resuscitasti; Memento mei, Deus; Libera me, Domine, de viis inferni*.

VII. *De sacris vestibus*

25. Manipulus semper omitti potest.

26. Aspersio aquae ante Missam dominicae, benedictio et impositio cinerum in capite Quadragesimae, et absolutio super feretrum vel super tumulum fieri possunt cum planeta.

27. Omnes concelebrantes sacras vestes induere debent, quas sumere tenentur cum Missam soli celebrant (*Ritus servandus in Concelebratione Missae*, n. 12).

Accedente tamen gravi causa, v. gr. frequentiore concelebrantium numero et deficientia sacrorum paramentorum, concelebrantes, excepto semper celebrante principali, omittere possunt casulam, numquam vero albam cum stola.

VIII. De lingua vernacula adhibenda

28. Conferentia Episcopalis statuere potest, servatis iis quae in n. 36 §§ 3 et 4 Constitutionis de sacra Liturgia habentur, ut lingua vernacula adhiberi valeat, in actionibus liturgicis cum populo celebratis, etiam :

- a) in Canone Missae;
- b) in universo ritu sacrarum Ordinationum;
- c) in lectionibus divini Officii, etiam in recitatione choralis.

Ss.mus Dominus noster Paulus PP. VI, referente infrascripto Arcadio Maria Card. Larraona, Sacrae Rituum Congregationis Praefecto, in audientia, die 13 aprilis 1967 eidem concessa, praesentem Instructionem in omnibus et singulis approbavit et auctoritate Sua confirmavit, atque publici iuris fieri iussit, ab omnibus ad quos spectat inde a die 29 iunii 1967 sedulo servandam.

Romae, die 4 maii 1967, in festo Ascensionis **D. N. I. O.**

IACOBUS Card. **LERCARO**
Archiepiscopus Bononiensis
Praeses Consilii ad exsequendam
Constitutionem de sacra Liturgia

ARCADIUS M. Card. **LARRAONA**
S. R. C. Praefectus

© **Ferdinandus Antonelli**
Archiep. tit. Idicren.
S. R. C. a Secretis